

'EL LECTOR ACCIDENTAL'

VICENÇ PAGÈS JORDÀ

Efectes de Twitter en la literatura catalana

Als anys vuitanta i noranta escrivia i rebia cartes sovint, com totes les meves amistats: durant els viatges, a l'estiu i perquè sí. També era una manera formal d'establir contacte amb persones a qui havíem llegit però que no coneixíem personalment. No era estrany que un crític trobés a la bústia una carta amb agraïments o blasmes de l'autor del llibre crític, o que un lector escrivia a un autor a través de l'editorial. El 1995 vaig trametre una carta a Umberto Eco, que sorprenentment em va contestar. Eren altres temps i altres ritmes. Les aplicacions de missatgeria han eliminat l'hàbit de la carta, que avui s'ha convertit en un gest anacrònic i, doncs, pròxim al postuereig.

De totes les plataformes, Twitter és la que ha tingut més efectes en el medi literari, ja que ha facilitat la comunicació directa i ràpida entre tots els implicats, incloent-hi lectors, agents i llibrers. L'aplicació de l'ocellet ha fet augmentar de manera exponencial tant les informacions com les desinformacions, tant les observacions perspicaces com els rumors interessats i les poc soltades majúscules. En relació amb el que passava al segle passat, avui estem més entretinguts, més accelerats, més susceptibles, més confusos, i també més preparats contra les estafes intel·lectuals.

Anàlisi i pintoresquisme

Els comptes que despunten a Twitter són els veraces i els analítics, però també els pintorescos, els barroers i els sentimentals. Es despaxen llibres en dues frases, amb ditirambes o linxaments on abunden els arguments *ad hominem*. La gamma de grisos es converteix en colors de semàfor, polzes amunt o avall, cors i vò-

mits. Cada dos o tres dies apareix alguna piulada que té molts més lectors que el llibre al qual es refereix, i que no parla ni del punt de vista ni del talent descriptiu, sinó de la "connexió" que hi ha establert el piulador. A vegades es desqualifiquen comentaris o accions d'un personatge de ficció com si l'autor s'hi hagués d'identificar, o s'elogia l'actitud moral del protagonista, com si per si sola convertís la novel·la en memorable.

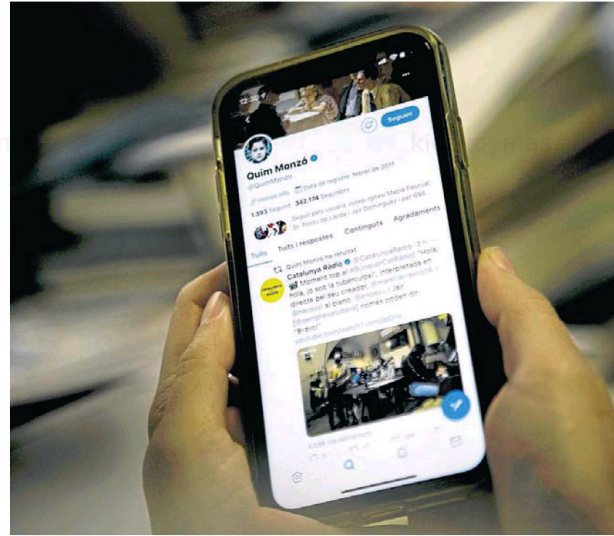
Després del control que han exercit durant segles els mitjans de comunicació, Twitter ens agrada perquè és descordat. Fa l'efecte que podem accedir en un clic a tots els lectors: enamorats, pontificadors o *haters*. Ara bé: més enllà de permetre visualitzar els elements més actius, ¿quins són els efectes d'aquesta plataforma en la literatura catalana? Diria que cinc.

1) Algunes obres de l'última forçada reproduïen els estils de Twitter: puntuació erràtica, abreviatures abusives, majúscules enfàtiques...

2) A Twitter, les facetes, els interessos i els tons de cada individu tendeixen a reduir-se. Alguns piuladors es limiten a parlar de llengua, d'altres només fan broma o crítica partidista, o parlen únicament dels seus llibres. La complexitat inherent a cada individu (a cada escriptor) es redueix a Twitter a un perfil unidimensional.

3) Com que piular dona gratificacions immediates, alguns escriptors semblen haver abandonat l'escriptura de llibres per centrar-se en els tuits (segons el respecte que ens mereixi cada escriptor, aquesta tendència pot ser preocupant o tranquil·litzadora).

4) La brevetat de Twitter entronitza les figures retòriques més

MARC ROVIRA

A TWITTER, LA GAMMA DE GRISOS ES CONVERTEIX EN COLORS DE SEMÀFOR, POLZES AMUNT O AVALL, CORS I VÒMITS

dràstiques, com l'antítesi, la paradoxa i la interrogació sarcàstica. La tendència a la frase agosarada i impactant no només posa fi a les connotacions, sinó que pot tenir efectes destructius en l'arquitectura de l'obra literària. Una novel·la pot prescindir de les observacions fulgurants si s'aguanta en una estructura sòlida servida amb un bon ritme, com és el cas d'*El roig i el negre*, un llibre brillant que segons Tomàs di Lampedusa no té ni una sola frase brillant. La tendència actual és la inversa: una gran buidor servida amb frases curtes i xocants. En podem dir "efecte Paulo Coelho" (15 milions de seguidors).

5) Un dels trets del Twitter literari és la convivència entre comptes personals i comptes d'homenatge, és a dir, entre piuladors vius i autors morts. Els escriptors més proclius als aforismes, com Borges o Nietzsche, disposen de comptes on lectors fidels enteclegen sentències que ens compen de tantes piulades ximples. Un d'aquests comptes és el de Mercè Rodoreda, que amb més de 26.000

seguidors supera els de la majoria d'escriptors vius. L'administradora del compte és Mariàngela Vilallonga, que no hi va deixar de piular ni quan era consellera de Cultura. La gràcia és que les frases de Rodoreda que tria tenen relació amb l'actualitat, de manera que fa l'efecte que l'autora sigui viva. Altres autors traspassats amb compte viu a Twitter són Josep Pla, Maria Àngels Anglada, Miquel Bauçà i Manuel de Pedrolo.

Entre els escriptors vius, destaquen amb més de 300.000 seguidors Quim Monzó, Pilar Rahola i Toni Soler. Recentment, Màrius Serra ha superat la barrera dels 100.000. Poemes com Josep Pedrals, Maria Callis Cabrera o Enric Casasses apliquen a l'actualitat la seva capacitat de síntesi, també en vers. Ben mirat, els poemes i els tuits coincideixen en els límits d'espai, la discontinuïtat i la cristal·lització d'un estil propi. El 1919, Carles Riba considerava que la consciència moderna demana a la poesia "una eternització mòbil i viva dels moments intensos". Que no és això, Twitter? ♦

L'APARADOR

ARA

ASSAIG

Historia de una novela
PERIFERICA
Thomas Wolfe

Just després de publicar el seu debut, *Look homeward, angel*, l'any 1929, Thomas Wolfe va començar a treballar en el manuscrit de la seva segona novel·la, *Of time and the river*. El que no podia saber l'autor nord-americà és que trigaria molt més del que s'imaginava a enllestir el llibre. *Historia de una novela* detalla el procés creatiu de Wolfe, capaç de desplegar una veu torrencial i incontinent que el seu editor, Maxwell Perkins, provava de domar amb grans dificultats.

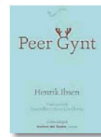
MEMÒRIES

Basta
MARCO VAN BASTEN
Univers

Crònica, sense censura, de l'ascens a la fama i dels problemes posteriors del futbolista holandès Marco Van Basten. El seu triomf va arribar gràcies a la protecció de Cruyff a l'Ajax, fins a veure's propulsat al panot dels grans futbolistes arran de l'Eurocopa del 88, quan va enfilat el camí per aconseguir el seu màxim objectiu, guanyar una gran final. Per acabar-ho d'adobar, Van Basten va jugar també a l'AC Milan quan el *calcio* va assolir el cim de la seva popularitat.

TEATRE

Peer Gynt
HENRIK IBSEN
Comanegra

Joan Sellent i Anne-Lise Cloetta tradueixen al català el poema dramàtic de Henrik Ibsen, que un segle i mig després de la seva concepció continua sent un text clau al voltant de la identitat i el sentit de la vida. *Peer Gynt* explica les peripècies d'un jove aventurer temerari i irresponsable, amb anhels de fer alguna cosa important a la vida que manté, al llarg dels anys, una relació de conflicte permanent amb el seu entorn, dialogant entre el món humà i el sobrenatural.

PRINTED AND DISTRIBUTED BY PRESSREADER
PressReader.com +1 604 278 4604
COPYRIGHT AND PROTECTED BY APPLICABLE LAW